

KIRJASTOARVIOINTI: KYSELYITÄ PURETAAN

Riitta Mäkinen

Kirjastoarvioinnin asiakas-, laitos- ja valmistajakyselyn tulokset on taulukoitu. Huhtikuiseen ovensuukyselyyn tuli yli 6800 vastausta, laitoksilta 68, kesäkorvan vastavalmistuneilta 204 vastausta seitsemästä tiedekunnasta. Meneillään on kyselyiden raportointi, mihin vielä tarvitaan erilaisia ristiintaulukointeja ja tietojen yhdistämisiä.

Esim. valmistajakyselystä saadaan tietää, että parikymmentä vastaajaa oli pääasiallisesti tai osittain tiennyt pro gradu –työnsä keskeiset kirjalliset lähteensä jo etukäteen. Muutoin käytetyimmät tavat etsiä aineistoa olivat kotimaiset kirjastoluettelot sekä jo tavoitettujen teosten lähdeluettelot. Viite- tai abstraktitietokantoja oli käyttänyt melkein puolet vastaajista, saman verran Internetin hakupalveluita. Internetin linkkilistat olivat tässä yhteydessä käytössä vain parillakymmenellä, painetut bibliografiat tai abstraktijulkaisut vajaalla viidelläkymmenellä. Ohjaajan osoittamat lähteet oli 11 vastaajalle tärkein tapa löytää gradunsa kirjallisuus. Kirjastohenkilökunnan apua käytti kolmisenkymmentä vastaajaa ja parillakymmenellä oli vielä jokin muu tapa tavoittaa aineistoaan.

Se, että opinnäytteessään ei ole käyttänyt alanmukaisia sekundäärilähteitä, ei välttämättä tarkoita, ettei niitä tuntisi. Silti herää kysymys, onko perehdyttäminen kunkin tieteenalan keskeisiin tutkimuskirjallisuuden seurannan ja etsinnän välineisiin riittävällä tasolla. Missä määrin tämä on ainelaitosten, missä määrin kirjastojen vastuulla, on monin paikoin yliopistoa vielä avoin kysymys.

Kyselyssä kysyttiin myös saadusta kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan koulutuksesta. Vastauksista on pääteltävissä että perusopintovaiheen koulutustilaisuuksissa olisi vielä parantamisen varaa; kolmannes kysymykseen vastanneista muistaa olleensa tilaisuudessa, jonka hyödyllisyyttä ei osannut arvioida tai jonka hän katsoi hyödyttömäksi. Syventävien opintojen yhteydessä saatu koulutus arvioitiin paremmaksi, mutta osallistuminen oli vähäisempää. Tuloksia vielä ristiintaulukoidaan, jotta nähdään, onko 90-luvulla tapahtunut positiivista kehitystä.

Kysyttäessä yhtä myönteistä ja yhtä kielteistä kirjastokokemusta esiin nousivat positiivisella puolella ennen muuta henkilökunnan ystävällisyys ja osaaminen. Negatiiviset kokemukset liittyvät varsinkin lainauksen, varauksen ja sakotuksen käytäntöihin, aineiston riittävyteen sekä kirjaston laitteistojen, verkon ja luetteloiden toimivuuteen.

Tietojen keruuseen kuuluu vielä kierros, jossa haastatellaan toistakymmentä tutkijaryhmää heidän kirjallisuuden- ja kirjastonkäytöstään. Yhteenvetoja kyselyistä toimitetaan paneelille, joka saapuu kahdeksi päiväksi elo-syyskuun vaihteessa.